

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Sotsiaalministeerium
info@sm.ee

Teie 17.04.2026 nr 1.2-2/35-1

Meie 11.05.2026 nr 2.3-4/26/1617-2

Arvamuse avaldamine eelnõule (rehabilitatsioonisüsteemi muudatused)

Täname, et saatsite Andmekaitse Inspeksioonile (AKI) arvamuse avaldamiseks rahvatervishoiu seaduse (RTHS) muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse (rehabilitatsioonisüsteemi muudatused) eelnõu. Meil on esitatud eelnõu osas järgmised tähelepanekud.

Vastavalt Justiits- ja Digiministeeriumi [juhisele](#) peab seadusandja intensiivse põhiõiguste riive korral (igasugune isikuandmete töötlemine riivab põhiseaduse §-s 26 sätestatud õigust eraelu puutumatusele) määrama töödeldavate isikuandmete kategooriad seaduse tasandil. Kavandata § 13⁷ lõike 6 sätestab rehabilitatsiooniteenuse osutaja kohustuse dokumenteerima enda infosüsteemis teenuse osutamise andmed, määraes dokumenteerimisele kuuluva andmekoosseisu. AKI hinnangul on nimetatud sätte sõnastus liiga üldine ning vajab täpsustamist.

Kavandata § 13⁷ lõike 6 punkt 1 kasutab terminit „inimese üldandmed“. Juhime tähelepanu, et üldandmed on õigusloomes kinnine loetelu (nimi, isikukood, sugu, kodakondsus, kontaktandmed, emakeel). Seletuskirjas on öeldud, et muudatustel on kaudne mõju ka haridusasutustele, kuna rehabilitatsiooniteenuste parem kättesaadavus võib mõjutada laste toimetulekut ja tugivajadust (eripedagoogi, logopeedi jm teenused) haridussüsteemist. Sellest võib järeldada, et rehabilitatsiooniteenuse käigus võib tekkida vajadus töödelda ka andmed hariduse või töötamise kohta. Kui teenuse osutamiseks on vajalik töödelda täiendavaid andmeid (nt andmed teovõime kohta, sotsiaalne staatus, haridustee), tuleb need kategooriad seaduses eraldi välja tuua.

Kavandata § 13⁷ lõike 6 punktides 2–4 nimetatud piirangud, tulemused ja kokkuvõte on andmekaitse mõistes liiga üldistatud ja ebamäärased mõisted. Seaduse tekstist peab nähtuma, millist liiki teavet nendes dokumentidesse koondatakse (nt funktsioneerimisvõime andmed, abivahendite vajadus jms). Arvestades, et eelnõu näeb ette ka tervishoiuteenuse korralduse seaduse § 59² lõiget 1 täiendamist kohustusega esitada tervise infosüsteemi rehabilitatsiooniteenuse kokkuvõte, peab selle kokkuvõtte andmete koosseis olema üheselt selge.

Praegune regulatsioon (§ 13⁷ lõike 6) kohustab andmeid dokumenteerima, kuid ei määra, kui kaua rehabilitatsiooniteenuse osutaja andmeid säilitab. Isikuandmete maksimaalne säilitustähtaeg peab olema sätestatud seaduse tasandil ning seletuskirjas olema lisatud põhjendused selle pikkuse kohta (miks ei piisa lühemast tähtajast). Säilitustähtaega võib määrukses täpsustada, aga seaduse tasandil peab olema ette nähtud kõige laiem võimalik raamistik, mida määruusega ületada ei tohi.

Kavandata RTHS § 13⁷ lõike 6 näeb ette teenuse osutamise dokumenteerimise andmekoosseisu,

sama paragrahvi lõike 7 kohaselt rehabilitatsiooniteenuse dokumenteerimise nõuded ja täpsema andmekoosseisu kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega. AKI rõhutab, et määrusega võib andmete koosseisu täpsustada, kuid seejuures ei tohi väljuda seadusega ette antud kategooriate piiridest. Volitusnorm peab olema piisavalt täpne, et välistada olukord, kus määruse tasandil hakatakse küsima andmeid, milleks seadusandja pole volitust andnud.

Palume täpsustada rehabilitatsiooniteenuse dokumenteerimist puudutav regulatsioon selliselt, et töödeldavate isikuandmete kategooriad ja säilitamise maksimaalne tähtaeg oleksid sätestatud seaduse tasandil.

Rehabilitatsiooniteenuse osutamine eeldab ligipääsu eriliigilistele isikuandmetele (terviseandmed). Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) artikli 9 lõike 2 punkti h kohaselt on terviseandmete töötlemine lubatud vaid juhul, kui andmeid töötleb töötaja, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel ametisaladuse hoidmise kohustus, või kui neid andmeid töödeldakse sellise isiku vastutusel või kui neid andmeid töötleb mõni teine isik, kellel on liidu või liikmesriigi õiguse või pädevate riiklike asutuste kehtestatud eeskirjade alusel samuti saladuse hoidmise kohustus.

Kavandatavas RTHS §-s 13⁹ on sätestatud nõuded rehabilitatsioonimeeskonna liikmele. RTHS §-s 13⁹ lõike 1 kohaselt rehabilitatsioonimeeskonna liikmeks võib olla isik, kellel on selleks vajalik erialane ettevalmistus või sobiv kutse- või kõrgharidus. Seletuskirjas on märgitud, et meeskonda võivad kuuluda ka kogemusnõustajad, kelle puhul on ette nähtud täienduskoolitus (182 tundi). Erinevalt kliinilistest psühholoogidest või tervishoiutöötajatest ei pruugi kogemusnõustajatele laieneda automaatne seadusejärgne kutsesaladuse hoidmise kohustus samas ulatuses. Tagamaks isikuandmete kaitse põhimõtete täitmist, tuleb tagada, et kõikidele rehabilitatsioonimeeskonna liikmetele laieneks konfidentsiaalsuskohustus.

Seletuskirjas mõjuhinna peatükis on toodud, et andmeid kasutavad rehabilitatsiooniteenuse osutamisega seotud rehabilitatsioonimeeskonna liikmed ulatuses, mis on vajalik nende tööülesannete täitmiseks. Paraku ei näe eelnõu ette regulatsiooni, mis määrab rehabilitatsioonimeeskonna liikme andmetele juurdepääsu piirangut, seega jääb arusaamatuks, kuidas tagatakse isikuandmete töötlemine ainult tööülesannete täitmiseks vajalikus ulatuses (minimaalsuse põhimõte).

Kavandatav RTHS §-s 13⁹ lõige 2 annab ministrile volituse kehtestada rehabilitatsioonimeeskonna liikmele esitatavad täpsemad nõuded määrusega. AKI juhib tähelepanu, et kuna olulised isiku põhiõigusi (sh õigust eraelu puutumatusele) mõjutavad asjaolud peavad olema reguleeritud seaduse tasandil, peab seadusega sätestama, milliseid isikuandmeid (vähemalt kategooriate kaupa) meeskonnaliikme kandidaadi kohta on õigus koguda ja töödelda tema sobivuse hindamiseks. Sõnastus „vajalik erialane ettevalmistus“ on liiga lai. See tekitab olukorra, kus meeskonnaliikmele ei ole ette teada, milliseid tema isikuandmeid (nt haridustee üksikasjad, varasem töökogemus, täiendkoolituste sisu) hakatakse kontrollima.

Reguleerimata on ka RTHS §-s 13⁹ alusel kogutavate isikuandmete säilitamine.

Palume täpsustada rehabilitatsioonimeeskonna liikmeid puudutavat regulatsiooni selliselt, et liikme valimisel töödeldavate isikuandmete koosseis ning andmete säilitamine oleks seadusega paika pandud. Ministri määrusega võib isikuandmete koosseisu täpsustada, kuid seejuures ei tohi väljuda seadusega ette antud piiridest ehk määrusega laiendada töödeldavate isikuandmete kategooriaid. Lisaks palume selgitada, kuidas on tagatud rehabilitatsioonimeeskonna liikme konfidentsiaalsuskohustuse täitmine ning vajadusel täiendada eelnõu ametisaladuse hoidmise kohustusega nende rehabilitatsioonimeeskonna liikmete puhul, kellele see muidu ei laiene.

Tehnilise märkusena toome välja, et paralleelselt on praegu kooskõlastamisel RTHS muutmise eelnõu, millega muudetakse RTHS paragrahvi 1 lõiget 1 tervikuna. Samas näeb käesolev eelnõu

ette RTHS § 1 lõike 1 täiendamist punktiga 3². Juhime tähelepanu, et eelnõude menetlemisel tuleb järgida, et eelnõuete vahel ei tekiks vastuolu.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Pille Lehis
peadirektor

Irina Meldjuk
Irina.Meldjuk@aki.ee
627 4108